

Aprob,

Avocatul Poporului,
Victor Ciorbea

Raport

privind vizita efectuată în Centrul Educativ Buziaș, județul Timiș

Sumar:

Prezentul Raport, întocmit ca urmare a vizitei inopinate la Centrul Educativ Buziaș, județul Timiș, este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

1. Cadrul general și organizarea vizitei

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

3. Recomandări

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În conformitate cu art. 16 alin (1) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, la data de 23 aprilie 2018 a fost efectuată o vizită inopinată la Centrul Educativ Buziaș, situat în localitatea Buziaș, județul Timiș.

La efectuarea vizitei au participat reprezentanții instituției Avocatul Poporului, ~~jurist, psiholog, medic, consilieri în cadrul Centrului Zonal Craiova al Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție și profesor~~ reprezentant al Organizației Neguvernamentale „Liga Apărării Drepturilor Omului” Timișoara.

Obiectivul vizitei l-a constituit verificarea condițiilor de cazare și a respectării de către Centrul Educativ Buziaș a dreptului minorilor custodiați la asistență medicală, tratament și îngrijiri, a dreptului la învățământ; riscul de suicid al minorilor în detenție; auto/heteroagresiunile; incidente și decese.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată și din interviurile cu beneficiarii

a) informații generale

Centrul Educativ Buziaș a fost înființat prin Ordinul Ministrului Justiției nr. 25788/C/03.09.2004, funcționează în baza Hotărârii Guvernului nr. 756/2016 privind organizarea și funcționarea Administrației Naționale a Penitenciarelor și a unităților subordonate.

Misiunea Centrului Educativ Buziaș constă în aplicarea unei strategii de protecție pe două coordonate: pe de o parte, apărarea societății față de pericolul proliferării unor fapte antisociale, iar pe de altă parte, protecția minorilor internați față de factorii care ar periclită evoluția adecvată a personalității lor.

Obiectivele generale ale Centrului Educativ Buziaș sunt: școlarizarea minorilor în concordanță cu sistemul de învățământ public pentru ca, după externare, aceștia să își poată

continua pregătirea școlară fără dificultăți; pregătirea profesională a minorilor în vederea formării unor competențe care să le faciliteze accesul și reușita pe piața forței de muncă; intervenția educativă în perspectiva dobândirii unor atitudini pro-sociale; intervenția terapeutică cu scopul reorganizării și echilibrării personalității și pregătirea pentru liberare a minorilor, astfel încât reintegrarea socială a acestora să fie una facilă.

Activitatea din centru urmărește asigurarea unui standard de viață pentru dezvoltarea armonioasă a minorilor custodiați; protecția împotriva oricărei forme de abuz fizic sau psihic; respectarea drepturilor acestora; individualizarea tratamentului în funcție de caracteristicile fiecărui minor; păstrarea și dezvoltarea legăturilor cu familia și comunitatea; realizarea unui proces educațional continuu format din activități de școlarizare, calificare și resocializare.

Activitatea Centrului Educativ Buziaș era asigurată de un număr de 125 de persoane, angajate ale Administrației Naționale a Penitenciarelor, posturile prevăzute în organigramă fiind de 182, ceea ce corespunde unui **procent de încadrare de 68,68%, existând 57 de posturi vacante** (16 posturi de ofițeri și 41 posturi de agenți).

b) condiții de cazare

Centrul Educativ Buziaș este amplasat pe un teren cu o suprafață de 5150 m², pe care sunt construite 16 imobile. Persoanele private de libertate erau custodiate în patru pavilioane configurate în câte două secții, fiecare cu o suprafață totală de 1605,52 m².

Conducerea centrului a menționat că erau înființate 8 secții de cazare, dar din cauza deficitului de personal erau folosite doar 5 dintre acestea, respectiv: 2 secții cazare persoane minore, 2 secții cazare pentru tineri (18-21 ani) și majori (peste 21 ani) și o secție cazare persoane interne femei. **Conducerea a mai menționat că unitatea se confrunta cu o criză de personal accentuată, fapt care a generat un număr considerabil de ore suplimentare în sectorul operativ, respectiv 17.219 ore lucrate suplimentar de la începutul anului până la data de 31.03.2018.**

În cadrul fiecărui pavilion erau amenajate 6 camere de cazare, fiecare fiind dotată cu grup sanitar propriu. Fiecare pavilion era dotat cu o centrală termică proprie care asigura un climat corespunzător pe timpul sezonului rece, precum și accesul permanent la apă caldă.

La data vizitei, în centru erau custodiate 150 de persoane private de libertate, dintre care 71 majore (18-25 ani) și 79 minore (15-17 ani), 130 de sex masculin și 20 de sex feminin.

În toate camerele vizitate deținuții erau cazați în paturi suprapuse, dispuse pe două sau trei niveluri, la data vizitei **fiind instalate 187 de paturi**. Camerele din cadrul sectorului de deținere aveau instalate 4 – 8 paturi metalice suprapuse, accesul la paturile suprapuse fiind anevoieios, **deoarece lipseau scările metalice fixate prin îmbinări nedemontabile între paturi**, conform prevederilor art. 3, lit. d) din Anexa Ordinului Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017 pentru aprobarea Normelor minime obligatorii privind condițiile minime de cazare a persoanelor private de libertate. Conform prevederilor art. 4 alin. 3 al aceluiași ordin „*Camerele de cazare sunt dotate cu paturi și cazarmamentul necesar pentru fiecare persoană privată de libertate, potrivit normelor în vigoare, suprapuse pe cel mult două rânduri*”. Suprafața camerelor era cuprinsă între 15,10 m² și 17,20 m², **neasigurându-se un spațiu de minim 4 m²/persoană, prevăzut de art. 1, alin. 3 din Anexa Ordinului Ministerului Justiției nr. 2772/C/2017**.

Echipa de vizitare a constatat că luminatul și iluminatul camerelor de deținere era corespunzător, ferestrele erau de dimensiuni mari, asigurând condiții pentru aerisire corespunzătoare și condiții potrivite pentru lectură și desfășurarea anumitor activități cotidiene.

Camerele de deținere vizitate erau dotate corespunzător cu mobilier pentru depozitarea bunurilor personale. În majoritatea camerelor de deținere existau aparate tv funcționale.

Fiecare cameră de deținere era dotată cu grup sanitar propriu. La data vizitei grupurile sanitare erau curate, cu instalații tehnico-sanitare funcționale, apa rece era furnizată în permanență, unitatea fiind alimentată de la rețeaua publică. Fiecare pavilion de deținere avea câte o baie comună, activitatea de îmbăiere se realiza în serii, conform unui program zilnic, apa caldă fiind asigurată conform unui program de 2-3 ore pe zi. **Dușurile din băile comune nu erau prevăzute cu separatoare pentru asigurarea intimității.**

Camerele și grupurile sanitare vizitate prezintau o stare generală bună de curățenie, pereții camerelor de detenție și pavimentul, acoperit cu parchet laminat, erau într-o stare corespunzătoare de igienă, persoanele private de libertate declarându-se mulțumite în general de condițiile de detenție. Nu a fost constată prezența insectelor la verificarea cazarmamentului și nu au fost sesizări în acest sens din partea persoanelor private de libertate, interviewate în timpul vizitei. **O parte din saltele erau vechi și cu un grad ridicat de uzură.** Cazarmamentul era curat, **dar în mare parte învechit și deteriorat pe alocuri.** Unitatea efectua periodic operațiuni de dezinsecție și deratizare, după cum a rezultat din procesele verbale prezentate echipei de vizită. Distribuirea produselor igienico - sanitare către persoanele interne era efectuată în mod periodic, lunar, conform documentelor prezentate echipei de vizită. Săptămânal se asigura igienizarea și spălarea lenjeriei și a rufelor persoanelor private de libertate, la spălătoria din incinta unității.

c) asigurarea hranei

Hrana zilnică a persoanelor private de libertate era preparată la blocul alimentar al unității, conform situației de efective transmisă zilnic de personalul instituției. Blocul alimentar era amenajat și dotat în mod corespunzător, starea de igienă și de curățenie era corespunzătoare, personalul purta uniforme de protecție și avea efectuate analizele medicale obligatorii.

Personalul medical efectua zilnic inspecții la blocul alimentar, în scopul depistării eventualelor neconformități igienico – sanitare.

Persoanele interne serveau masa în sălile de mese amenajate și dotate corespunzător în pavilioane.

Meniu zilnic era afișat la loc vizibil, echipa de vizită a verificat hrana preparată pentru servire la masa de prânz și a apreciat că aceasta corespunde din punct de vedere fizic și organoleptic. Zilnic erau prelevate probe alimentare, care erau păstrate într-un frigider, special destinat acestui scop, timp de 48 de ore, conform prevederilor Ordinului Ministerului Sănătății nr. 976/1998 pentru aprobarea Normelor de igienă privind producția, prelucrarea, depozitarea, păstrarea, transportul și desfacerea alimentelor.

Hrana se prepara diferențiat, în funcție de normele de hrană prevăzute de Ordinul Ministrului Justiției nr. 2713/C/2001 - Instrucțiunile privind aplicarea normelor de hrană pe timp de pace pentru efectivele din Ministerul Justiției, Direcția Generală a Penitenciarelor. Normele de hrană preparate erau raportate la baremele calorice prevăzute de Ordonanța Guvernului nr. 26/1994 privind drepturile de hrană în timp de pace ale personalului din sectorul de apărare națională, ordine publică și siguranță națională, cu modificările și completările ulterioare.

Trimestrial erau prelevate probe de apă care erau trimise pentru efectuarea analizelor de conformitate la laboratorul Direcției de Sănătate Publică Timiș. Rezultatele acestor analize, consemnate în documentele verificate de către echipa de vizită, au certificat parametrii de potabilitate ai apei, în conformitate cu prevederile Legii 458/2002 privind calitatea apei potabile.

La data vizitei nu erau interne în centru persoane private de libertate diagnosticate cu afecțiuni medicale care să necesite un regim alimentar recomandat de medic.

Centrul Educativ Buziaș nu deținea autorizație sanitar – veterinară pentru blocul alimentar, emisă de Direcția Sanitară Veterinară și Pentru Siguranța Alimentelor Timiș.

d) acordarea asistenței medicale, tratament și îngrijiri

În cadrul Centrului Educativ Buziaș există un cabinet de medicină generală, un cabinet de medicină dentară, o sală de tratamente și un punct farmaceutic, amenajate și dotate conform prevederilor Ordinului nr. 153/2003 emis de Ministerul Sănătății și Familiei pentru aprobată normelor metodologice privind înființarea, organizarea și funcționarea cabinetelor medicale. Cabinetul medical și cabinetul de medicină dentară erau dotate corespunzător (cu aparat de urgență, dulap pentru păstrarea medicamentelor persoanelor private de libertate, dulap pentru păstrarea documentelor medicale, ecograf, electrocardiograf, tub oxigen, instrumentar medical, trusă mică chirurgie, aparat pentru sterilizare, tensiometru, stetoscop, teste pentru determinarea glicemiei, frigider etc).

Centrul Educativ Buziaș deținea Autorizație Sanitară de Funcționare, în termen legal, emisă de Direcția de Sănătate Publică Timiș, pentru toate spațiile din structura unității. Programul de funcționare al cabinetului medical era afișat în toate pavilioanele de detenție.

Existau întocmite și complete fișe medicale pentru toate persoanele private de libertate, în care erau înregistrate consultațiile medicale, internările în spital, rezultatele consultațiilor de specialitate și al analizelor efectuate etc. Medicul din echipa de vizită a verificat mai multe fișe medicale și registre (Registru consultații de specialitate, Registru unic leziuni traumatici, Registru izolare medicală, Registru tratament lues, Registru nou-intrați, Registru bolnavi cronici, Registru de evidență a tratamentelor injectabile și de mică chirurgie, Registru internări în spital, etc.) și a constatat că acestea erau întocmite și completează în mod corespunzător.

La cabinetul medical existau antiseptice și substanțe dezinfectante în stoc suficient; exista încheiat contract privind colectarea, transportul și eliminarea finală a deșeurilor periculoase rezultate din activitatea medicală.

Referitor la personalul medical, **la data vizitei posturile de medic generalist și medic medicină dentară erau vacante**. Conform documentelor prezentate, conducerea centrului înaintase demersuri către Administrația Națională a Penitenciarelor în vederea alocării fondurilor necesare încheierii în regim de urgență a unor contracte de prestări servicii cu un medic medicină generală și un medic stomatolog. În răspunsul primit, Centrul Educativ Buziaș primise aviz favorabil inițierii procedurii de achiziție, urmând ca acest lucru să fie efectuat în cel mai scurt timp. Asistența medicală a persoanelor private de libertate custodiate la Centrul Educativ Buziaș era asigurată de un medic detașat de la Penitenciarul Timișoara, o zi pe săptămână, 4 asistenți medicali de medicină generală și un asistent medical de farmacie. Conform graficului de activitate prezentat, continuitatea în acordarea serviciilor medicale era asigurată printr-un serviciu de permanență telefonică la domiciliu.

Referitor la serviciile medicale acordate persoanelor private de libertate custodiate în Centrul Educativ Buziaș, acestea erau acordate de către medicul de la Penitenciarul Timișoara, la cererea acestora, sau în baza unei programări efectuate pe fiecare secție de deținere, conform programului de consultații sau ori de câte ori era nevoie în timpul

programului de lucru al medicului. În cazul persoanelor private de libertate nou-intrate în centru, în cazul în care medicul nu era prezent în unitate, asistenții medicali de serviciu efectuau o fișă medical de triaj, urmând ca în cel mai scurt timp persoana în cauză să fie văzută de medic.

Consultațiile medicale de specialitate recomandate de către medic se efectuau la cabinetele de specialitate din cadrul Spitalului Clinic Județean de Urgență „Pius Brânczeu” Timișoara sau Spitalului Clinic de Urgență pentru Copii „Louis Turcanu” Timișoara. În Registrul de consultații de specialitate erau consemnate în anul 2017 un număr de 331 consultații (pneumologie, stomatologie, dermatologie, chirurgie, ortopedie, psihiatrie infantilă etc.), iar în anul 2018, până la data vizitei, fuseseră consemnate 87 de consultații. În ceea ce privește internările în spital ale persoanelor private de libertate, în anul 2017 au fost înregistrate în Registrul de internări în spital 48 de internari, din care 36 în penitenciare - spital, iar 12 în spitale publice din rețeaua Ministerului Sănătății. Motivele internării au fost reprezentate de sarcina în evoluție (3 cazuri), afecțiuni urologice (3 cazuri), afecțiuni ginecologice (4 cazuri), afecțiuni dermatovenerologice (7 cazuri), afecțiuni psihiatrice (18 cazuri), afecțiuni ortopedice (1 caz), afecțiuni pneumologice (3 cazuri), boli infecțioase (3 cazuri), afecțiuni chirurgicale (5 cazuri), afecțiuni maxilo-faciale (1 caz). Până la data vizitei, în anul 2018 au fost înregistrate 18 internari, din care 16 în penitenciare – spital și 2 în spitale publice. Motivele internării în anul în curs au fost reprezentate de afecțiuni urologice (2 cazuri), afecțiuni neurochirurgicale (1 caz), afecțiuni psihiatrice (6 cazuri), afecțiuni dermatologice (1 caz), afecțiuni chirurgicale (1 caz), sarcină în evoluție (2 cazuri), afecțiuni ginecologice (2 cazuri), boli infecțioase (1 caz).

Persoanele private de libertate diagnosticate cu boli cronice la depunerea în centru, în urma controlului medical periodic sau prin examinări medicale curente, erau luate în evidență la cabinetul medical, erau dispensarizate și li se asigura tratamentul medical corespunzător. Conform înregistrărilor din Registrul de evidență al bolilor cronice, la data vizitei se aflau înregistrați 14 bolnavi cronici, diagnosticați cu afecțiuni psihice, pentru care primeau tratament permanent, administrat zilnic sub supravegherea cadrelor medicale.

Centrul Educativ Buziaș deținea contract de prestări servicii încheiat cu o societate de profil pentru colectarea, transportul și eliminarea finală a deșeurilor periculoase rezultate

din activitatea medicală. Personalul medical a efectuat lunar activități de educație sanitară cu persoanele intermate, fiind dezbatute teme cu privire la bolile cu transmitere sexuală, prevenirea consumului de droguri, efectele nocive ale consumului de alcool și fumatului etc.

În cadrul unității exista amenajat un punct farmaceutic aflat în subordinea Penitenciarului–spital Mioveni, unde erau depozitate în condiții corespunzătoare medicamentele folosite pentru tratamentului afecțiunilor persoanelor private de libertate. Medicamentele psihotrope erau depozitate separat într-un dulap prevăzut cu sistem de închidere. Centrul Educativ Buziaș avea încheiat contract pentru furnizarea de servicii farmaceutice (eliberarea de medicamente compensate în baza rețetelor medicale prescrise persoanelor private de libertate, conform Contractului–cadru privind condițiile acordării asistenței medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, precum și a Ordinului nr. 429/C-125/2012 privind asigurarea asistenței medicale persoanelor private de libertate aflate în custodia Administrației Naționale a Penitenciarelor).

Persoanele private de libertate beneficiau de medicamente compensate sau gratuite, în baza unei prescripții medicale eliberate de medicul care asigura asistența medicală în centru sau de alți medici specialiști, diferența dintre prețul medicamentelor și valoarea compensată în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate fiind plătită din bugetul alocat centrului. Medicamentele prescrise de către medic persoanelor private de libertate erau eliberate din farmacie la cabinetul medical al centrului, pentru o perioadă de 3-10 zile, atât pentru afecțiunile acute și subacute, cât și pentru afecțiunile cronice, și erau distribuite de personalul medical de serviciu.

Cabinetul medical al centrului avea în dotare teste de sarcină. Fiecare persoană de sex feminin era testată la depunerea în centru, în vederea depistării sarcinii. La data vizitei, în centru era internată o beneficiară gravidă, a cărei sarcină era monitorizată corespunzător de personalul medical. Persoana privată de libertate fusese internată lunar în secția de profil a Penitenciarului–spital București–Rahova. În anul 2017 au mai fost intermate în centru 5 persoane însărcinate. Două dintre acestea au pierdut sarcina în urma unui avort spontan, iar 3 beneficiare erau liberate la data vizitei.

În situații medicale deosebite a fost apelat Serviciul Național Unic de Urgență 112.

În cadrul compartimentului medical erau amenajate 3 camere de izolare, cu câte două paturi și grup sanitar propriu. În anul 2017 în aceste camere au fost interne pe o perioadă de 3-10 zile, un număr de 66 de persoane private de libertate diagnosticate cu afecțiuni cutanate de cauză parazitară (scabie, pediculoză). În anul 2018 erau consemnate 24 de cazuri. Persoanele cazate temporar în aceste camere de izolare au fost monitorizate zilnic de personalul medical și au primit tratament până la vindecarea afecțiunii. La data vizitei nu existau custodiate în centru persoane diagnosticate cu boli infecto – contagioase. În anul 2017 au fost consemnate în documentele medicale două cazuri de suspiciune diagnostică de tuberculoză pulmonară. În urma investigațiilor de specialitate, boala nu a fost confirmată în nici unul din aceste cazuri. În anul 2018 au existat două cazuri de suspiciune de tuberculoză pulmonară, doar unul fiind confirmat în urma investigațiilor de specialitate. La data vizitei, persoana privată de libertate se afla internată la Penitenciarul – spital București – Jilava, pentru tratament de specialitate. În anul 2017 au fost diagnosticate 3 cazuri de sifilis, iar în anul 2018 un caz. Conform documentelor medicale, persoanele private de libertate au primit tratament medical în mod corespunzător. Tot în anul 2017 a mai fost diagnosticat un caz cu hepatită virală tip A. Persoana privată de libertate a fost internată pentru tratament de specialitate la Penitenciarul – spital București–Jilava. În anul 2017 au fost imunizate gratuit împotriva gripei 219 persoane private de libertate, iar 28 de persoane au fost vaccinate împotriva unor boli precum poliomielita, tusea convulsivă, difteria și tetanosul.

Referitor la acordarea asistenței medicale foștilor consumatori de droguri, medicul consemna în fișa medicală, sub semnătura persoanei private de libertate, informațiile legate de consumul de droguri al acesteia. Conform documentelor prezentate, în anul 2017 au fost înregistrate 24 de persoane private de libertate cu antecedente de consum de droguri (etnobotanice, cocaină, marihuana, heroină). În anul 2018 au fost înregistrate 7 persoane. Nu erau înregistrate cazuri de persoane private de libertate care să primească tratament de substituție la data vizitei.

e) riscul de suicid al minorilor în detenție

În luna ianuarie 2018 în centru a avut loc o tentativă de suicid prin spânzurare, ca o reacție impulsivă la problemele cu familia de origine. Persoana internată a beneficiat de consiliere psihologică și de con vorbiri individuale cu educatorul, fiind monitorizat de către specialiștii centrului. Persoana consiliată a apreciat că acest gest a fost un act izolat și nu a mai prezentat ulterior planuri sau idee știe suicidară. Pe o perioadă de aproximativ 2 luni jumătate (până la transferul într-un alt penitenciar), a beneficiat de 7 ședinte de consiliere psihologică.

f) autoagresiuni și heteroagresiuni

La nivelul unității penitenciare există întocmit Registrul unic de constatare a leziunilor traumatice, în acesta fiind consemnate autoagresiunile și heteroagresiunile petrecute în centru. Din verificarea acestui registru a rezultat faptul că în cursul anului 2017 au existat **56 de cazuri de autoagresiuni** (escoriații, plăgi tăiate, echimoze, ingestie voluntară de detergenți etc.) și **151 de cazuri de heteroagresiuni** între persoanele private de libertate. În anul 2018 erau consemnate până la data vizitei, un număr de **19 cazuri de autoagresiune** (inclusiv o tentativă de suicid prin spânzurare, în luna ianuarie) și **36 de heteroagresiuni**. Conform documentelor medicale verificate, o parte din persoanele implicate în aceste evenimente au prezentat semne de violență corporală consemnate în mod corect de personalul medical (escoriații, echimoze, contuzii, plăgi, hematoame, hemoragii etc.). Au existat de asemenea și 10 cazuri de leziuni produse în mod accidental. Personalul medical a acordat primul ajutor persoanelor vătămate, consemnând acest lucru în documentele medicale. În 3 cazuri a fost necesar transportul la spital pentru investigații medicale și tratament de specialitate.

Din verificările efectuate s-a constatat că au existat mai multe cazuri în care persoane interne au fost victime ale agresiunilor fizice și sexuale comise de alți tineri custodiați în centru.

Astfel, un Tânăr custodiat în centru a declarat că a fost agresat fizic de către trei persoane interne. În urma agresiunii sesizate, acesta a fost prezentat la cabinetul medical al

unității a doua zi, unde s-a constatat că prezenta urme de violență, respectiv traumatism forte maxilo-facial cu deviere de mandibulă, produs prin heteroagresiune. În aceeași zi a fost prezentat la Clinica de chirurgie maxilo-facială și la Institutul de Medicină Legală Timișoara. Împotriva celor trei persoane agresoare s-a declanșat procedura disciplinară, a fost informat judecătorul de supraveghere a privării de libertate și a fost sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Lugoj cu privire la posibilitatea săvârșirii infracțiunii de lovire și alte violențe, prevăzută de art.193 Cod Penal, coroborat cu art. 82, alin. 1, lit. (a) din Legea 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. La data efectuării vizitei nu existau soluții pronunțate de parchet cu privire la sesizarea formulată de conducerea Centrului Educativ Buziaș. Agresorilor li s-au aplicat 5-10 zile de izolare, în conformitate cu art. 174, alin. (2), lit. (b) din Regulamentul de Aplicare a Legii 254/2013.

Un alt Tânăr internat a precizat membrilor echipei de vizită faptul că a fost agresat fizic și sexual de către alte trei persoane interne, în anul 2017. A anunțat incidentul supraveghetorului de serviciu. În urma celor declarate, Tânărul a fost prezentat la cabinetul medical al unității, unde s-a constatat că prezenta urme de violență, ulterior a fost prezentat la Institutul de Medicină Legală din Timișoara pentru investigații amănunțite. În conformitate cu certificatul medico-legal și în urma expertizei efectuate a rezultat că au existat leziuni care puteau avea vechimea din data respectivă și puteau fi rezultatul lovirii cu/sau de corpuri dure, dar nu au existat elemente medicale obiective care să confirme consumarea unui raport sexual anal la data menționată. Împotriva celor trei persoane implicate în incident s-a declanșat procedura disciplinară, au fost relocate în alte camere de cazare, a fost informat judecătorul de supraveghere a privării de libertate și a fost sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Lugoj cu privire la posibilitatea săvârșirii infracțiunii de lovire și alte violențe, prevăzută de art.193 și agresiune sexuală, prevăzută de art. 219 din Codul Penal, coroborat cu art. 82, alin. 1, lit. (a) din Legea 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal. La data efectuării vizitei, nu existau soluții pronunțate de parchet cu privire la sesizarea formulată de conducerea Centrului Educativ Buziaș. Prin hotărârile comisiei de disciplină, persoanelor interne, care au comis actele de agresiune asupra

colegului lor, li s-au aplicat 10 zile de izolare în conformitate cu art. 174, alin. (2), lit. (b) din Regulamentul de Aplicare a Legii 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal.

O altă persoană internată a declarat că a fost bătută și obligată să întrețină relații sexuale cu alte 5 persoane interne. Persoana internată agresată a fost prezentată la cabinetul medical al unității, unde s-a constatat că prezenta urme de violență. Ulterior, a fost prezentat la Institutul de Medicină Legală Timișoara. În urma expertizei efectuate s-a constatat că persoana vătămată prezenta fisură anală, neputându-se stabili cu exactitate data producerii. Agresorii au fost sancționați cu suspendarea dreptului la pachet și cumpărături pe perioade de la 1 lună la 2 luni, a fost informat judecătorul de supraveghere a privării de libertate și a fost sesizat Parchetul de pe lângă Judecătoria Lugoj cu privire la posibilitatea săvârșirii infracțiunii de lovire și alte violențe, prevăzută de art. 193 Cod penal, corroborat cu art. 82, alin. 1, lit. (a) din Legea 254/2013.

Față de incidentele prezentate, membrii echipei de vizită au constatat că personalul medical, cu avizul conducerii centrului, a sesizat organele de cercetare penală în 10 cazuri (7 în anul 2017 și 3 în anul 2018) cu privire la posibile fapte de de loviri, violențe și agresiuni sexuale (viol). În 9 cazuri persoanele vătămate au solicitat și au fost prezentate în vederea examinării medico – legale. La data vizitei, conducerea centrului nu avea informații privind soluțiile pronunțate de organele de cercetare penală referitor la aceste cazuri.

Conform prevederilor art. 15 al Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal „*siguranța deținerii se referă la totalitatea activităților desfășurate de administrația penitenciarului în scopul impunerii unor restricții în ceea ce privește libertatea de mișcare a deținuților, astfel încât să prevină săvârșirea de noi infracțiuni, să fie împiedicată sustragerea lor de la executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate, precum și pentru protejarea vieții, integrității corporale și sănătății acestora, a personalului locului de deținere și a oricăror altor persoane. Activitățile desfășurate de administrația penitenciarului pentru realizarea siguranței deținerii constau în luarea măsurilor de pază, escortare, însoțire și supraveghere, în scopul menținerii ordinii și*

disciplinei în rândul deținuților. Penitenciarele dispun de amenajările, dispozitivele, personalul și mijloacele tehnice necesare pentru supravegherea și controlul perimetrelor, spațiilor interioare și căilor de acces, precum și de armamentul și muniția necesare.” Conform art. 4 din aceeași lege, „pedeșele și măsurile privative de libertate se execută în condiții care să asigure respectarea demnității umane”.

Conform Normelor Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, „*cade în sarcina administrației instituțiilor să ia măsuri speciale de precauție pentru a-i proteja pe minori de orice formă de abuz, inclusiv exploatare sexuală sau de altă natură. Membrii personalului trebuie să fie atenți la orice semne de amenințare (inclusiv agresiune fizică ori sexuală, abuz verbal, șantaj și furt al lucrurilor altui minor) și trebuie să știe cum să răspundă în consecință și să adopte o atitudine active pentru a preveni astfel de incidente*”.

Raportat la cazurile de mai sus, apreciem că trebuie acordată o deosebită atenție realizării misiunii centrului și protejării împotriva abuzurilor de orice tip a fiecărei persoane privată de libertate internată în centru, prin realizarea supravegherii eficiente a minorilor și prin eficientizarea programelor educative și de asistență psihologică și social.

În conformitate cu art. 288, alin.(1) și alin (2) din Regulamentul de aplicare al Legii nr. 254/2013 - *Scopul execuției măsurilor educative privative de libertate :*

art. 288, alin. (1) „*Persoanele interne trebuie să aibă acces la o gamă variată de activități de intervenție, în baza proiectului educațional al centrului, care să favorizeze progresia lor către un regim cu mai puține constrângeri, precum și pregătirea acestora pentru liberare și reinserția lor în societate. Activitățile de reintegrare socială trebuie să le permită promovarea sănătății lor fizice și mentale, să dezvolte respectul de sine și simțul responsabilității, precum și atitudini și competențe care să le ajute să evite săvârșirea de noi infracțiuni”.*

art. 288, alin. (2) „*Execuțarea măsurilor educative privative de libertate se face în condiții care să asigure respectul demnității umane, în conformitate cu prevederile Codului penal, ale Codului de procedură penală, ale Legii și ale prezentului regulament*”.

Din verificarea documentelor prezentate de conducerea centrului a rezultat că în cursul anului 2017, în perioada de intervenție propriu-zisă, au fost susținute: **9** programe educative, la care au participat **385** persoane interne; program de asistență psihologică generală „Autocunoaștere și dezvoltare personală” – **16** persoane participante; **7** tipuri de activități semistructurate, la care au participat **1057** persoane interne; **1195** de convorbiri individuale, **43** de consilieri educaționale, **27** de consilieri pe probleme sociale, **141** de consilieri psihologice, **3426** de evaluări educaționale, psihologice și sociale, activități de asistență moral religioasă etc.

În anul 2018, până la momentul vizitei au fost susținute **5** programe educative la care au participat **142** persoane interne, programe de asistență psihologică, **12** tipuri de activități semistructurate la care au participat **944** persoane („Ziua internațională a copiilor străzii”, „Stop violenței” „Prevenția consumului de droguri”; au fost desfășurate **568** de convorbiri individuale, **29** de consilieri educaționale, **69** de consilieri psihologice, **394** evaluări psihologice, **245** de evaluări educaționale etc.

Totuși, deși personalul Centrului Educativ Buziaș a efectuat programele și activitățile prezentate, considerăm pe de o parte că **eficiența acestora nu a fost dovedită**, ținând cont de **problemele comportamentale ale unor persoane interne și de multiplele incidentele de agresiune fizică și sexuală înregistrate**, iar pe de altă parte, **obligativitatea realizării supravegherii persoanelor interne cu o mai mare acuratețe, în vederea prevenirii unor asemenea agresiuni**.

g) incidente

Din verificarea documentelor prezentate de conducerea centrului în timpul vizitei, a rezultat că în cursul anului 2017 au fost întocmite **386 de rapoarte de incident**, iar în anul 2018 **până la data vizitei se întocmiseră 143**. Numărul foarte mare al incidentelor și agresiunilor petrecute în centru ridică întrebarea asupra îndeplinirii misiunii centrului, constând în aplicarea unei strategii pentru protecția minorilor internați față de factorii care ar periclită evoluția adecvată a personalității lor și asupra activității din centru, care urmărește „**asigurarea unui standard de viață pentru dezvoltarea armonioasă a minorilor custodiați, protecția împotriva oricărei forme de abuz fizic sau psihic, respectarea drepturilor acestora**”.

O persoană internată a solicitat să discute cu membrii echipei, declarând că este nemulțumită de rapoartele de incident care i-au fost întocmite, considerându-se nevinovată.

Totuși, din verificarea documentelor a rezultat că acesteia îi fuseseră întocmite cinci rapoarte de incident pentru diverse abateri, și în toate aceste cazuri de abateri disciplinare persoana internată a recunoscut abaterea săvârșită și nu a înaintat plângere la Judecătorul de supraveghere împotriva sancțiunii aplicate.

h) decese

Din verificarea documentelor, echipa de vizită a constatat că nu au avut loc decese în Centrul Educativ Buziaș în anii 2017 – 2018.

i) dreptul la învățământ

Activitatea de școlarizare a minorilor din Centrul Educativ Buziaș se desfășura în conformitate cu Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, și era asimilată celei de învățământ special integrat din sistemul național de învățământ. Pentru o reală adaptare a procesului instructiv la caracteristicile minorilor din centru, acesta a fost reglementat prin Protocolul nr. 99144 /c/ 03.09.2007 încheiat între Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului și Ministerul Justiției, și prin Planul-cadru de învățământ pentru învățământul primar și gimnazial din unitățile școlare și clasele afiliate din cadrul centrelor de detenție, centrelor educative și penitenciarelor, prevăzut în anexa nr. 16 din Ordinul Ministerului Educației Naționale nr. 3622/2018 privind aprobarea planurilor-cadru pentru învățământul special preșcolar, primar și gimnazial.

Unitatea școlară care funcționa în cadrul Centrului Educativ Buziaș a fost înființată în anul 2014, având ca obiectiv de activitate școlarizarea persoanelor interne în clasele I-VIII. Din anul 2014 denumirea unității de învățământ este Școala Gimnazială Specială Buziaș, iar din septembrie 2018, în urma acreditării de către Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar, în cadrul unității de învățământ se organizează și nivel profesional (clasele a IX-a și a X-a), specializarea „Prelucrarea lemnului”.

Unitatea școlară se subordona Inspectoratului Școlar Județean (I.S.J.) Timiș și colabora cu Centrul Educativ Buziaș în baza unui protocol de colaborare încheiat în data de 08.09.2017, în care erau stipulate responsabilitățile fiecărei instituții pentru derularea procesului de învățământ, în conformitate cu prevederile Legii educației naționale nr. 1/2011 și a Legii nr. 254/2013 privind executarea pedepselor dispuse de organele judiciare.

Cadrele didactice care desfășurau activitățile de școlarizare provineau din învățământul public, iar planurile și programele pe care se fundamentează procesul instructiv-educativ erau conforme cu exigențele sistemului național de învățământ. În unitatea școlară din cadrul centrului activau 17 cadre didactice (învățători, profesori și maștri instructori).

Activitatea de școlarizare era parte integrantă a sistemului de învățământ special, deoarece elevii înscriși aveau deficiențe socio-affective și de comportament. Cursurile se desfășurau în prima parte a zilei, iar forma de învățământ organizată era învățământ cu frecvență. Clasele erau constituite din minim opt elevi, înscrierea persoanelor interne într-o anumită clasă nefiind condiționată de vîrstă. Constituirea claselor independente sau simultane s-a realizat cu aprobarea Consiliului de Administrație a I.S.J. Timiș, urmărindu-se facilitarea accesului la educație a tuturor persoanelor interne. Modul de constituire a claselor în anul școlar 2017-2018 și numărul elevilor înscriși în fiecare clasă era următorul: o clasă I-IV simultan (14 elevi minori); o clasă I-IV simultan (13 elevi majori); o clasă a V-a normală (9 elevi minori); o clasă a VI-a normală (10 elevi minori); o clasă V-VI simultan (16 elevi majori); o clasă VII-VIII simultan (15 elevi majori); o clasă IX-X (14 elevi minori) și o clasă IX-X simultan (15 elevi majori).

Planul de școlarizare aprobat de I.S.J. Timiș pentru actualul an școlar a fost de două clase primare, cinci clase gimnaziale și două clase profesionale. Persoanele interne care aveau zece clase absolvite la momentul internării în centru puteau continua, la cerere, studiile liceale, dacă intruneau condițiile legale (Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, art. 76, alin. 2), pentru a fi înscriși la Liceul Teoretic Buziaș.

Activitățile școlare pentru minori se desfășurau în sălile de clasă din cadrul pavilioanelor destinate școlii, iar pentru tineri, în sălile de clasă amenajate la parterul pavilioanelor de cazare a persoanelor tinere. În conformitate cu prevederile art. 159, alin. 2 din Legea nr. 254/2013 privind executarea pedepselor dispuse de organele judiciare: „Minorii execută pedeapsa educativă privativă de libertate separat de persoanele tinere și de cele cu vârstă mai mare de 21 de ani”.

La începutul anului școlar 2017-2018, toate persoanele interne în centru care nu absolviseră zece clase au fost înscrise la școală. De asemenea, persoanele interne pe parcursul semestrului I au fost înscrise, fiindu-le încheiată situația școlară fie până la sfârșitul semestrului I, fie în primele trei săptămâni din semestrul II.

Participarea persoanelor interne la cursuri era monitorizată zilnic. Supraveghetorii din pavilioanele de cazare dețineau tabele cu elevii înscrisi, pe clase de studiu, persoanelor interne solicitându-li-se participarea la cursuri. Absențele persoanelor interne erau motivate doar în cazurile când erau prezentate la instanțe, la medic sau lipseau din motive obiective.

Centru educativ punea la dispoziția unității școlare, pentru desfășurarea activității didactice, următoarele: atelier de tâmplărie dotat corespunzător, laborator de informatică dotat cu nouă calculatoare, atelier de olărit, bibliotecă, teren de sport cu suprafață sintetică, sală de sport și sală de festivități.

În timpul vizitei s-au purtat discuții cu elevi care frecventau cursurile unității școlare. Unul dintre elevi, în vîrstă de 18 ani, era de un an în centru, era înscris în clasa a VI-a, s-a declarat mulțumit de procesul de învățământ și considera că tot ce învăța îi va fi folositor după liberare. O Tânără în vîrstă de 20 de ani, care se afla în centru de un an și jumătate și era înscrisă în clasa a IX-a, a declarat că era mulțumită de modul în care se desfășurau cursurile. Considera că unii supraveghetori nu se comportau bine, dar a menționat că ea nu a avut niciodată probleme cu supraveghetorii, însă „existau în centru colege care creau probleme și acestea beneficiau de un alt tratament”.

j) aspecte rezultate din întrevederile cu persoanele interne în centru

În timpul vizitei, unii dintre tinerii internați au dorit să discute cu echipa, iar din întrevederile cu aceștia au rezultat următoarele:

În cadrul interviurilor, o Tânără s-a declarat mulțumită de condiții, era bine îngrijită, primind tratamentul și asistența medicală corespunzătoare stării sale de sănătate.

O altă Tânără a menționat condițiile bune din centru și faptul că a primit asistență medicală atunci când a avut nevoie.

Un Tânăr a relatat că era mulțumit de calitatea hranei, de faptul că erau asigurate apa caldă și căldura. A recunoscut că mai avea **incidente cu alți copiii, fapt care a mai fost confirmat și de un Tânăr internat în vîrstă de 18 ani, care a menționat că „se mai bat, dar sunt pedepsiți”.**

Având în vedere aspectele constatate, în temeiul în temeiul art. 43 alin. (1) și art. 47 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, **Avocatul Poporului**

RECOMANDĂ

conducerii Centrului Educativ Buziaș să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

- luarea tuturor măsurilor necesare de către conducerea centrului, în vederea asigurării integrității fizice și psihice a tuturor persoanelor interne în centru, în acest context, supravegherea lor adecvată fiind foarte importantă;
- identificarea unor soluții de eficientizare a programelor de intervenție propriu-zisă, în vederea diminuării problemelor comportamentale ale persoanelor interne și a eliminării incidentelor de agresiune fizică și sexuală din centru;

- instruirea personalului cu privire la necesitatea îmbunătățirii supravegherii persoanelor private de libertate și gestionarea situațiilor conflictuale, în vederea reducerii numărului de incidente produse în centrul de detenție;
- gestionarea supraaglomerării constatare în camerele de detenție, unde persoanelor interne le revenea un spațiu mai mic 4 m²/persoană și eliminarea celui de-al treilea rând de paturi din camerele de deținere;
- înlocuirea saltelelor vechi și uzate, precum și a cazarmamentului învechit și deteriorat;
- efectuarea demersurilor privind încadrarea personalului pe funcțiile vacante;
- efectuarea demersurilor necesare în vederea obținerii Autorizației sanitat – veterinare și pentru siguranța alimentelor pentru blocul alimentar;
- amenajarea corespunzătoare a sălilor de duș prin montarea unor perdele sau separatoare din material plastic, în vederea asigurării intimității persoanelor private de libertate;
- facilitarea accesului persoanelor interne la paturile suprapuse prin montarea unor scări metalice fixate prin îmbinări nedemontabile între paturi, conform prevederilor legale.

23 iulie 2018